

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10. stycznia 2018 roku (...) (Polska) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (dalej zwana także: (...)) wystąpiła przeciwko E. R. o zapłatę kwoty 14.594,18 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż dochodzona kwota stanowi sumę, na jaką wypełniony został weksel własny niezupełny, wystawiony przez nią na zabezpieczenie roszczeń powódki, wynikających z łączącej strony umowy leasingu (pozew k. 3-6v.).

W dniu 30. stycznia 2018 r., wydany został w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla, w którym Sąd nakazał pozwanej E. R. zapłacić kwotę 14.594,18 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10. stycznia 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2.492,00 zł tytułem kosztów procesu (nakaz zapłaty, sygn. akt IX GNC 377/18, k. 74).

W dniu 26. lutego 2018 r. pozwana E. R. wniosła zarzuty od ww. nakazu zapłaty i zaskarżając go w całości, wniosła o uchylenie wydanego w sprawie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Jednocześnie pozwana, z ostrożności procesowej, wniosła o rozłożenie należności na raty.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwana przyznała, iż łączyła ją z powodem umowa leasingu, jak również, iż zabezpieczeniem tej umowy był weksel in blanco. Strona pozwana podniosła natomiast, iż wypełnienie weksla przez powoda nastąpiło niezgodnie z porozumieniem wekslowym. Wskazała na niewłaściwe wskazanie sumy wekslowej. Podniosła, iż wyliczone przez powoda odszkodowanie z tytułu wypowiedzenia umowy, zostało wyliczone nieprawidłowo (zarzuty od nakazu zapłaty, k. 82-85v.).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 28. lipca 2016 roku (...) (Polska) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (Finansujący) zawarł z E. R., prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą P. E. R. (Korzystający), umowę leasingu operacyjnego nr (...) (Umowa). Przedmiotem zawartej umowy było sfinansowanie zakupu samochodu osobowego marki T. (...) o wartości 92.520,33 zł netto. Stopa Referencyjna została oznaczona na WIBOR 1M. Zgodnie z §4 umowy okres leasingu został określony na 59 okresów rozliczeniowych, a okres rozliczeniowy na 1 miesiąc. Opłatę wstępną strony ustaliły na kwotę 13.878,05 zł. Wysokość opłaty leasingowej została określona na kwotę 1.470,65 zł netto (okoliczności bezsporne; umowa leasingu operacyjnego wraz z załącznikami, k. 30-34v., wniosek o leasing wraz z załącznikami, k. 35-39).

Integralna część umowy stanowiły Ogólne Warunki Leasingu ((...)). W §8 (...) omówiono rozliczenie po wypowiedzeniu albo wygaśnięciu umowy leasingu. W przypadku wygaśnięcia lub wypowiedzenia umowy wszystkie płatności wynikające z wystawionych przez Finansującego faktur staną się natychmiast wymagalne, a ponadto Korzystający był zobowiązany w Dacie Wymagalności wyznaczonej pisemnie przez Finansującego do zapłacenia Finansującemu wszystkich wymagalnych z tytułu Dokumentów Leasingu należności, dotychczas przez Korzystającego niezapłaconych wraz z należnymi odsetkami; odszkodowania; kosztów zerwania finansowania, o ile nie zawierają się w kwocie odszkodowania oraz innych kosztów. Roszczenie o zapłatę Odszkodowania miało zostać zmniejszone, jeżeli w przypadku zwrotu Przedmiotu Leasingu przez Korzystającego Finansujący sprzeda Przedmiot Leasingu osobie trzeciej – o kwotę uzyskaną przez Finansującego jako cenę sprzedaży Przedmiotu Leasingu (netto) pomniejszoną o poniesione przez Finansującego koszty sprzedaży, ubezpieczenia podstawowego i przechowania Przedmiotu Leasingu oraz inne koszty związane z Przedmiotem Leasingu do czasu jego sprzedaży. W §9 (...) opisano postępowanie w przedmiocie nabycia przedmiotu leasingu przez Korzystającego. W odniesieniu do Umowy Leasingu Operacyjnego zarówno Korzystający ma prawo nabycia Przedmiotu Leasingu od Finansującego, jak i finansujący miał prawo sprzedaży Przedmiotu Leasingu Korzystającemu na następujących warunkach: najwcześniej w terminie

90 dni przed datą upływu Okresu Leasingu i najpóźniej w dniu upływu Okresu Leasingu Korzystający miał prawo do złożenia Finansującemu nieodwołanej oferty nabycia Przedmiotu Leasingu za cenę sprzedaży, która będzie odpowiadała Wartości Końcowej Przedmiotu Leasingu, zaś Finansujący na analogicznych warunkach mógł zażądać od Korzystającego zawarcia umowy sprzedaży Przedmiotu Leasingu. W rozumieniu postanowień (...) Wartość Końcowa Przedmiotu Leasingu oznaczała część Wynagrodzenia odpowiadającą Wartości Początkowej Przedmiotu Leasingu pomniejszonej o Opłatę Wstępną oraz sumę części kapitałowych Opłat Leasingowych o wartości określonej w Umowie i płatną zgodnie z postanowieniami Umowy. Kwota zdyskontowana oznaczała, w przypadku wygaśnięcia lub wypowiedzenia umowy, do której stosuje się Stopę Referencyjną Zmienną: sumę Wartości Końcowej Przedmiotu Leasingu oraz wszystkich Opłat Leasingowych, które byłyby wymagalne, gdyby Umowa nie wygasła lub nie została wypowiedziana w wysokości określonej w Tabeli Opłat Leasingowych obowiązującej za Okres Rozliczeniowy, w trakcie którego następuje wygaśnięcie umowy lub jej wypowiedzenie. Każda opłata leasingowa, począwszy od Opłaty Leasingowej przypadającej bezpośrednio po wygaśnięciu lub wypowiedzeniu umowy, zostanie zdyskontowana Stopą Referencyjną zastosowaną do jej obliczenia. Powyższe dyskonto dotyczyło również Wartości Końcowej Przedmiotu Leasingu i odpowiadało korzyściom uzyskanym przez Finansującego wskutek zapłaty przez Korzystającego w ramach Odszkodowania Opłat Leasingowych oraz Wartości Końcowej przed ich odnośnymi Datami Wymagalności. Odszkodowanie oznaczało odszkodowanie, płatne w Walucie Leasingu lub według wyboru Finansującego w równowartości złotych, przysługujące Finansującemu w przypadku wygaśnięcia lub wypowiedzenia umowy, stanowiące Kwotę Zdyskontowaną lub sumę Opłat Leasingowych, które byłyby wymagalne, gdyby Umowa nie wygasła lub nie została wypowiedziana. Stopa Referencyjna Zmienna oznaczała wskazaną w Umowie stopę procentową 1M WIBOR albo 3M WIBOR albo 3M (...) (okoliczności bezsporne; ogólne warunki leasingu, k. 24-29v.).

Korzystający oddał do dyspozycji Finansującego jeden wystawiony przez siebie weksel własny in blanco, który to weksel własny Finansujący był upoważniony wypełnić wyłącznie do kwoty stanowiącej równowartość wszystkich wymagalnych, lecz niezapłaconych należności przysługujących Finansującemu (a w szczególności należności z tytułu Opłat Leasingowych, Wartości Końcowej Przedmiotu Leasingu, odszkodowań, kar umownych lub zwrotu kosztów) z tytułu Umowy, łącznie z należnymi odsetkami, na wypadek, gdyby Korzystający nie uregulował którejkolwiek z tych należności w dacie wymagalności zarówno w okresie mocy wiążącej Umowy, jak i po jej rozwiązaniu lub wygaśnięciu lub w przypadku nastąpienia okoliczności, w której Finansujący jest uprawniony do rozwiązania Umowy. Finansujący był upoważniony do opatrzenia załączonego weksla własnego datą i miejscem wystawienia, datą płatności oraz klauzulą „bez protestu” zgodnie z własnym uznaniem, zawiadamiając o tym Korzystającego listem poleconym lub kurierem, wysłanym nie później niż na siedem dni przed datą płatności. Miejsce płatności weksla miało być każdorazowo określone przez Finansującego na wekslu (umowa leasingu operacyjnego wraz z załącznikami, k. 30-34v.).

Na podstawie zawartej umowy leasingu, spółka (...) wystawiła na rachunek E. R. następujące faktury VAT:

- nr (...) z dnia 2. maja 2017 roku na kwotę 1.809,61 zł brutto, tytułem opłaty leasingowej, z terminem płatności do dnia 15. maja 2017 roku,
- nr (...) z dnia 2. czerwca 2017 roku na kwotę 1.809,61 zł brutto, tytułem opłaty leasingowej, z terminem płatności do dnia 15. czerwca 2017 roku,
- nr (...) z dnia 2. czerwca 2017 roku na kwotę 123,00 zł brutto, tytułem czynności związanej z udzieleniem upoważnienia do jednorazowego odbioru odszkodowania od ubezpieczyciela, z terminem płatności do dnia 16. czerwca 2017 roku,
- nr (...) z dnia 22. czerwca 2017 roku na kwotę 61,50 zł brutto, tytułem przygotowania i wysłania wezwania do zapłaty, z terminem płatności do dnia 6. lipca 2017 roku,
- nr (...) z dnia 4. lipca 2017 roku na kwotę 1.809,61 zł brutto, tytułem opłaty leasingowej, z terminem płatności do dnia 15. lipca 2017 roku,

- nr (...) z dnia 7. lipca 2017 roku na kwotę 61,50 zł brutto, tytułem przygotowania i wysłania wezwania do zapłaty, z terminem płatności do dnia 21. lipca 2017 roku.

(okoliczności bezsporne; faktury, k. 40-45).

Pismem z dnia 7. lipca 2017 roku spółka (...) wezwała E. R. do zapłaty należności wynikających z wystawionych faktur, w terminie do dnia 15. lipca 2017 roku, pod rygorem rozwiązania umowy oraz skorzystania przez (...) z wszystkich zabezpieczeń ustanowionych na jej rzecz (wezwanie do zapłaty, k. 47-47v.).

E. R. nie uregulowała powyższych należności w terminie (okoliczności bezsporne).

Pismem z dnia 18. lipca 2017 roku, doręczonym E. R. w dniu 20. lipca 2017 roku, spółka (...) złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy leasingu operacyjnego nr (...) ze skutkiem natychmiastowym, w związku z opóźnieniem w zapłacie przez Korzystającego wymagalnych należności wynikających z dokumentów leasingu. Jednocześnie wezwano E. R. do zwolnienia Przedmiotu Leasingu i wydania go Finansującemu do dnia 25. lipca 2017 roku oraz zapłaty do dnia 25. lipca 2017 roku kwot należnych z tytułu umowy leasingu, na które składają się: 5.666,56 zł tytułem wszystkich wymagalnych a niezapłaconych należności wynikających z umowy leasingu, 32,27 zł tytułem odsetek za opóźnienie od wymagalnych a niezapłaconych należności wynikających z umowy leasingu oraz 69.132,38 zł tytułem odszkodowania, a ponadto zapłaty dalszych odsetek za opóźnienie od należności wskazanych powyżej za okres od Daty Wymagalności do dnia zapłaty (pełnomocnictwo, k. 46-46v., wypowiedzenie umowy, k. 48-48v., potwierdzenie odbioru, k. 49).

E. R. wydała Finansującemu Przedmiot Leasingu w terminie (okoliczności bezsporne).

Po dokonaniu wyceny Przedmiotu Leasingu, w dniu 27. września 2017 roku spółka (...) sprzedała przedmiot leasingu za kwotę 61.666,00 zł netto. Kwota uzyskana ze sprzedaży przedmiotu leasingu została zaksięgowana przez Finansującego na poczet: nieuregulowanych faktur VAT w wysokości 5.666,56 zł, odsetek za opóźnienie od tych faktur VAT w wysokości 112,62 zł oraz części odszkodowania w kwocie 55.886,82 zł (okoliczności bezsporne; faktura VAT, k. 50, zestawienie należności, k. 52, zeznania świadka A. K., k. 136-137).

Wobec nieuregulowania powyższych należności, spółka (...), w dniu 13. grudnia 2017 roku, wypełniła weksel in blanco na kwotę 14.594,18 zł, oznaczając termin płatności na dzień 22. grudnia 2017 r. (weksel, k. 70).

Pismem z dnia 13. grudnia 2017 roku Finansujący wezwał E. R. do wykupu weksla, do dnia 22. grudnia 2017 r., wskazując jako miejsce płatności weksla – rachunek bankowy (...) prowadzony przez (...) Bank (...) S.A. Oddział w K.. Na sumę wekslową składały się: kwota 13.245,56 zł tytułem wszystkich Opłat Leasingowych, które gdyby umowa nie została rozwiązana, byłyby należne Finansującemu z tytułu umowy za pozostałą część podstawowego okresu leasingu oraz wartość końcową przedmiotu leasingu zdyskontowaną zgodnie z umową, kwota 358,17 zł tytułem odsetek od powyższej kwoty od dnia płatności określonego w oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy, tj. od dnia 25. lipca 2017 roku do dnia wypełnienia weksla, tj. do dnia 13. grudnia 2017 roku, kwota 685,95 zł tytułem odsetek od odszkodowania uiszczonego po terminie płatności oraz kwota 304,50 zł tytułem kosztów wyceny (wezwanie do wykupu weksla wraz z załącznikami, k. 51-60, potwierdzenie nadania, k. 62-68).

Wyliczone odszkodowanie stanowiło kwotę zdyskontowaną, tj. stanowiło sumę opłat leasingowych oraz wartości końcowej, które były zdyskontowane stopą referencyjną – jednomiesięczny WIBOR. W wyniku tego procesu uzyskana została kwota 3.736,41 zł, tytułem sumy przyszłych odsetek zdyskontowanych stopą WIBOR 1,66%, która to kwota wchodziła w zakres odszkodowania (zeznania świadka A. K., k. 136-137).

Stan faktyczny opisany powyżej był w części bezsporny między stronami niniejszego postępowania. Podstawę ustaleń stanowiły zatem twierdzenia strony powodowej niezakwestionowane albo wprost przyznane przez pozwanego, a zatem dotyczące faktów bezspornych.

Powołane powyżej odpisy dokumentów prywatnych, przedłożone przez stronę powodową, uwierzytelnione przez pełnomocnika powoda w trybie przewidzianym w przepisie art. 129 § 2 k.p.c., Sąd uczynił podstawą dokonanych ustaleń – w zakresie wskazanym wyżej, przy odpowiednich partiach ustaleń. Wiarygodność dokumentów i wydruków nie była kwestionowana przez strony, Sąd zaś nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Podstawę ustaleń stanowiły także – w zakresie wyżej wskazanym – zeznania świadka A. K., które zasługują na przymiot wiarygodności w całości, gdyż zeznania świadka były spójne, logiczne i znajdowały odzwierciedlenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W niniejszej sprawie powód dochodził roszczenia z weksla in blanco wystawionego przez pozwaną i wypełnionego przez stronę powodową, a odpowiadającego sumie zadłużenia powstałego w związku z rozwiązaniem umowy leasingu operacyjnego nr (...).

W związku z powyższym powództwo zostało oparte na dwóch podstawach prawnych i faktycznych, tj. na zobowiązaniu wekslowym oraz zobowiązaniu umownym.

Zobowiązanie powstałe na skutek podpisania weksla podlega regulacjom ustawy z dnia 28. kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. 2016, poz. 160). W ocenie Sądu przedłożony przez powoda weksel spełnia wymogi określone w art. 101 tej ustawy, co nie było kwestionowane przez strony postępowania.

Postawę roszczenia ze stosunku podstawowego należy upatrywać natomiast w treści art. 70915 k.c. Zgodnie z jego treścią, w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu. W judykaturze i piśmiennictwie zgodnie wskazuje się na odszkodowawczy charakter odpowiedzialności korzystającego, przewidzianej w art. 70915 k.c. Przepis ten ułatwia finansującemu dochodzenie odszkodowania w celu przywrócenia położenia, w którym znajdowałby się on w przypadku należytego wykonania zobowiązania przez korzystającego. Pozwala ustalić wysokość odszkodowania w sposób uproszczony w stosunku do typowego roszczenia odszkodowawczego, odwołując się w tym zakresie do przewidzianych w umowie a nie zapłaconych rat leasingowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13. stycznia 2012 r., I CSK 176/11; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12. grudnia 2013 r., V CSK 566/12, OSNC 2014, nr 10, poz. 102).

Po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, wydanego na podstawie weksla gwarancyjnego, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Strony mogą zatem powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14. marca 1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997/9/124). Wystawienie weksla in blanco stwarza specjalny rodzaj zobowiązania wekslowego, który różni się od abstrakcyjnego zobowiązania wynikłego z wydania weksla całkowicie wypełnionego. W sytuacjach w których mamy do czynienia z wekslami in blanco, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym i literaturą przedmiotu, przyjmuje się, że abstrakcyjny charakter zobowiązania dłużnika wekslowego ulega daleko idącemu ograniczeniu i dłużnik ten może podnieść w stosunku do wierzyciela wekslowego zarzuty nie tylko formalne, wynikające z prawa wekslowego, ale również z treści łączącego strony stosunku podstawowego. W przypadku weksla gwarancyjnego dłużnik może zatem podnieść zarzuty pozawekslowe, wynikające ze stosunku podstawowego, w niniejszej sprawie umowy leasingu i powoływać się na uzupełnienie weksla in blanco niezgodnie z deklaracją. Pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty zaprzeczyła, aby istniało w stosunku do niej zobowiązanie wekslowe w wysokości wskazanej przez powoda. Wskazała, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem stron, gdyż pozwana nie posiadała zaległości z tytułu wykonania umowy leasingu w wysokości sumy wekslowej. Jak już wskazano, w przypadku

weksla gwarancyjnego abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego ulega istotnemu osłabieniu. Należy wskazać, że w takim przypadku istnieje swoistego rodzaju stosunek między zobowiązaniem z weksla gwarancyjnego in blanco, a zobowiązaniem ze stosunku podstawowego. Zależność ta polega nie tylko na tym, że spełnienie świadczenia z jednego tytułu powoduje wygaśnięcie drugiego, lecz także na tym, że bezpodstawność roszczenia cywilnoprawnego powoduje tym samym bezpodstawność roszczenia wekslowego. Stosunek cywilnoprawny rozstrzyga o tym, w jakim zakresie i czy w ogóle istnieje po stronie dłużnika zobowiązanie wekslowe zaciągnięte wobec wierzyciela w celu zabezpieczenia wierzytelności cywilnoprawnej.

W przypadku gdy powód dochodzi roszczenia na podstawie weksla, którego wystawcą jest pozwany, to zgodnie z art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. na pozwanym ciąży ciężar procesowy udowodnienia, że brak jest podstaw do uwzględnienia powództwa na podstawie weksla (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21. października 2010 r. IV CSK 109/10). Pozwana podniosła w zarzutach od nakazu zapłaty, iż weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, albowiem weksel nie został wypełniony na sumę odpowiadającą kwocie zadłużenia. Podniosła, iż strona powodowa nie pomniejszyła sumy wekslowej o korzyści jakie powód uzyskał wskutek przedterminowego rozwiązania umowy leasingu. Nie ulega wątpliwości, że ciężar dowodu okoliczności podniesionych w zarzutach od nakazu zapłaty spoczywa w całości na pozwanej. To strona pozwana, przenosząc spór z płaszczyzny prawa wekslowego na stosunek podstawowy, powinna wykazać okoliczności niezgodnego z deklaracją wekslową wypełnienia weksla in blanco.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostaje okoliczność, iż pozwana opóźniła się z zapłatą rat leasingowych oraz, że nie zastosowała się do wezwania powoda, a zatem zaistniały przesłanki do wypowiedzenia przez powoda umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym w trybie art. 70913 § 2 k.c. w zw. z §7.1 (...).

Wskutek skutecznego rozwiązania umowy leasingu, powód może domagać się od pozwanej zapłaty kwot stanowiących sumę przysługujących mu należności w związku z rozwiązaniem umowy leasingu. Wskazać należy, że w wyniku wykładni art. 70915 k.c. przyjęte zostało, że przez wskazane tym przepisem opłaty należy rozumieć wszystkie niezapłacone, a przewidziane umową opłaty, które byłyby płatne w kolejnych okresach wykonywania umowy, czyli które nie były wymagalne w dacie jej rozwiązania z przyczyn obciążających korzystającego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13. czerwca 2012 roku, I ACA 1119/11). Nadto za ugruntowany należy uznać pogląd, zgodnie z którym przez korzyści podlegające odliczeniu od świadczenia, które korzystający powinien spełnić na podstawie powyższego przepisu, w sytuacji, gdy po rozwiązaniu umowy finansujący sprzedał odzyskany przedmiot leasingu, przede wszystkim należy rozumieć wartość pojazdu, czyli cenę uzyskaną w wyniku jego zbycia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26. października 2011 roku, I CSK 715/10).

Szczegółową procedurę rozliczenia między stronami przewiduje §8 ogólnych warunków umowy leasingu. W treści tych zapisów umownych wskazano, iż przypadku wygaśnięcia lub wypowiedzenia umowy wszystkie płatności wynikające z wystawionych przez Finansującego faktur staną się natychmiast wymagalne, a ponadto Korzystający był zobowiązany w Dacie Wymagalności wyznaczonej pisemnie przez Finansującego do zapłacenia Finansującemu wszystkich wymagalnych z tytułu Dokumentów Leasingu należności, dotychczas przez Korzystającego niezapłaconych wraz z należnymi odsetkami; odszkodowania; kosztów zerwania finansowania, o ile nie zawierają się w kwocie odszkodowania oraz innych kosztów. Roszczenie o zapłatę Odszkodowania miało zostać zmniejszone, jeżeli w przypadku zwrotu Przedmiotu Leasingu przez Korzystającego Finansujący sprzeda Przedmiot Leasingu osobie trzeciej – o kwotę uzyskaną przez Finansującego jako cenę sprzedaży Przedmiotu Leasingu (netto) pomniejszoną o poniesione przez Finansującego koszty sprzedaży, ubezpieczenia podstawowego i przechowania Przedmiotu Leasingu oraz inne koszty związane z Przedmiotem Leasingu do czasu jego sprzedaży.

Na podstawie art. 70915 k.c., powód, na skutek rozwiązania umowy może domagać się zapłaty wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu. Przepis powołuje się na natychmiastowe zapłacenie wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści finansującego. Także nie różnicuje on owych niezapłaconych rat, czy powstały one przed, czy też po wypowiedzeniu. Żądanie natychmiastowego zapłacenia rat nie może oznaczać, że dotyczy ono tylko rat przyszłych, które faktycznie stają

się natychmiast wymagalne, ale przecież można żądać też natychmiastowego zapłacenia rat wymagalnych. Zresztą przyjęcie, iż rozliczeniu z uzyskaną korzyścią finansującego podlegają tylko raty po wypowiedzeniu umowy, byłoby sprzeczne w ogóle z istotą tego uregulowania i nielogiczne. Finansujący nie ma przecież obowiązku wypowiedzenia umowy już po zaległości jednej raty leasingowej. Może tego dokonać później, nawet przy dość sporej zaległości. Z takiego działania miałyby odnosić korzyść, w postaci braku możliwości zaliczenia wartości zagospodarowania z zobowiązaniami korzystającego sprzed rozwiązania. Nie taki był cel uregulowania art. 70915 k.c., który ma ewidentnie charakter ochronny dla korzystającego. Tutejszy Sąd całkowicie podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyrażone w wyroku z dnia 18. kwietnia 2013 r. (I ACa 1307/12), zgodnie z którym gdyby przez opłaty będące podstawą odliczenia korzyści wskazanych w art. 70915 k.c. należało rozumieć wyłączenie przyszłe raty leasingowej, które stały się wymagalne wskutek wypowiedzenia umowy z przyczyn obciążających korzystającego, to w sytuacji uzyskania przez finansującego wyższej ceny ze sprzedaży odzyskanego pojazdu albo innego przedmiotu leasingu niż właściwie obliczona łączna wartość takich opłat, o wskazaną różnicę z rozwiązania umowy finansujący odnosiłby korzyść większą niż łączna wartość wszystkich opłat określonych w umowie. Wyłącznie uznanie, że podstawą odliczenia uregulowanego w omawianym przepisie jest łączna wartość wszystkich niezapłaconych opłat przewidzianych umową, czyli że z tego rozliczenia nie podlegają wyłączeniu opłaty za okres poprzedzający rozwiązanie umowy, może przeciwdziałać wystąpieniu sytuacji, w której zakres roszczenia finansującego w stosunku do korzystającego przenosiłby wysokość szkody, której finansujący doznał wskutek rozwiązania umowy. Chodzi więc o przyjęcie takiej wykładni art. 70915 k.c., która nie byłaby sprzeczna z zasadą z art. 361 § 2 k.c., zgodnie z którą odszkodowanie nie może przenosić wartości szkody doznanej przez wierzyciela. Zdarzenie uzasadniające odpowiedzialność dłużnika nie może, innymi słowy, prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia wierzyciela.

Uznana w orzecznictwie kompensacyjna funkcja odsetek za opóźnienie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16. grudnia 2011 r., V CSK 38/11), uzasadnia ponadto odniesienie poczynionych rozważań do roszczenia o zapłatę odsetek naliczonych do momentu rozliczenia umowy zgodnie z (...) k.c., których powód dochodził w rozpoznawanej sprawie, zaliczył bowiem wskazane odsetki do należności głównej podanej w żądaniu pozwu.

Jak wynika z rozliczenia umowy leasingu suma należności wymagalnych do czasu rozwiązania umowy, w tym rat leasingu wraz z odsetkami oraz innych opłat zgodnie z Tabelą Opłat, wynosiła 5.666,56 zł, natomiast wskazana przez powoda kwota zdyskontowana, tj. kwota odszkodowania wynosiła 69.132,38 zł. Strona powodowa wskazała, iż na powyższą kwotę składał się kapitał pozostający do spłaty: 64.470,77 zł, Wartość Końcowa: 925,20 zł oraz suma przyszłych zdyskontowanych stopą WIBOR 1.66%: 3.736,41 zł. Strona pozwana zakwestionowała prawidłowość dokonanych przez powoda wyliczeń. Strona pozwana kwestionowała w szczególności podstawę obciążenia jej kwotą przyszłych odsetek, naliczonych od niezapłaconych, przyszłych rat leasingu oraz kwotą z tytułu poniesionych przez powoda kosztów wyceny pojazdu w wysokości 304,50 zł. W ocenie Sądu zarzuty pozwanej zasługiwały na uwzględnienie w części.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, że podstawą wyliczenia umowy leasingu jest art. 70915 k.c. Szczegółową procedurę rozliczenia między stronami przewidują natomiast zapisy zawartej umowy leasingu - §8 ogólnych warunków umowy leasingu. Przepis art. 70915 k.c. nie ma charakteru bezwzględnie obowiązującego i nie pozbawia stron do umownego określenia zasad rozliczenia umowy leasingu po jej rozwiązaniu, a więc i umownego doprecyzowania dyspozycji ww. przepisu, czyli wprowadzenia do umowy takich postanowień regulujących zasady rozliczenia umowy, które nie wynikają z tego przepisu. Powód w ramach dochodzonego odszkodowania może zatem domagać się zwrotu kosztów związanych z przejęciem przedmiotu leasingu i jego przygotowaniem do sprzedaży, w tym kosztów ekspertyzy, odbioru windykacji, po przedstawieniu dokumentów finansowych na dowód poniesienia tych kosztów w wysokości podanej w rozliczeniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29. kwietnia 2013 r., I ACa 1428/12).

W Ogólnych Warunkach Leasingu, stanowiących integralną część umowy leasingu operacyjnego, wskazano, iż w przypadku wygaśnięcia lub wypowiedzenia umowy, Finansującemu należna będzie kwota zdyskontowana. W (...), w stosunku do umowy, do której stosuje się Stopę Referencyjną Zmienną, jak w niniejszym przypadku, została ona zdefiniowana jako suma Wartości Końcowej Przedmiotu Leasingu oraz wszystkich Opłat Leasingowych, które

byłyby wymagalne, gdyby Umowa nie wygasła lub nie została wypowiedziana w wysokości określonej w Tabeli Opłat Leasingowych obowiązującej za Okres Rozliczeniowy, w trakcie którego następuje wygaśnięcie umowy lub jej wypowiedzenie. Każda opłata leasingowa, począwszy od Opłaty Leasingowej przypadającej bezpośrednio po wygaśnięciu lub wypowiedzeniu umowy, zostanie zdyskontowana Stopą Referencyjną zastosowaną do jej obliczenia. Kwota zdyskontowana, jak wynika z definicji zawartej w (...) oraz zestawienia, obejmowała sumę przyszłych rat oraz wartość końcową. W ocenie Sądu, fakt dochodzenia należności z tytułu niezapłaconych przyszłych rat leasingu, bez względu na to, czy określi się je kwotą zdyskontowaną czy odszkodowaniem umownym, pozostaje w zgodzie z art. 70915 k.c. Należności te obejmują bowiem niezapłacone przez pozwaną okresowe opłaty leasingowe. Strona pozwana nie kwestionowała wysokości wyliczonej przez powoda sumy przyszłych rat leasingu. Tym samym za zasadne uznać należało domaganie się przez powoda kapitału pozostającego do spłaty w kwocie 64.470,77 zł.

Wartość końcowa natomiast, w ocenie Sądu, nie stanowi przewidzianej w umowie, a niezapłaconej raty leasingowej w rozumieniu art. 70915 k.c., gdyż takowe stanowiły wyłącznie raty leasingowe. Jest to dodatkowa wartość, którą pozwana miałaby ewentualnie zapłacić na rzecz powoda, jako cenę zakupu pojazdu, gdyby chciała nabyć pojazd na własność, a nie opłata za korzystanie z pojazdu w ramach umowy leasingu. W art. 70915 k.c. mowa jest o „wszystkich przewidzianych w umowie, a niezapłaconych ratach”, a takową nie jest wartość końcowa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8. stycznia 2014 r., I ACa 1271/13). Była to płatność związana ze ziszczeniem się przesłanek z § 9 (...), natomiast nie może być ona uznana za kolejną ratę, nie wchodzi ona do wartości rozliczeniowej. Opłata końcowa nie była to kwota, którą leasingodawca uzyskalby z całą pewnością, gdyż zależało to wyłącznie od woli leasingobiorcy, który mógł skorzystać z tzw. opcji wykupu lub nie. Gdyby nie skorzystał, powód otrzymałby samochód z powrotem. Powoduje to, że wartość ta nie wchodzi w pojęcie kwoty, o jakiej mowa w powołanym przepisie. Uiszczenie wartości końcowej nie stanowiło zobowiązania umownego pozwanej, a uprawnienie, z którego mogłaby skorzystać, chcąc nabyć własność leasingowanego pojazdu.

Zgodnie z art. 3531 k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byle jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. W ocenie Sądu, uwzględnienie w pojęciu kwoty zdyskontowanej kwoty wartości końcowej przedmiotu leasingu stanowi zapis zmierzający do obejścia prawa, a zatem zastosowanie znajdzie art. 58 § 1 i 3 k.c. Przepis art. 70915 k.c. ma charakter semimperatywny i wyznacza maksymalny zakres obciążeń leasingobiorcy, których nie można zwiększać w sytuacji rozwiązania umowy. Wartość końcowa przedmiotu leasingu niewątpliwie nie stanowi raty leasingowej, na co wskazuje nie tylko nazwa, ale również inna funkcja umowna stosownie do treści §9 (...). Strona powodowa zatem bezpodstawnie doliczyła wartość końcową do sumy wekslowej. Nie może ulegać wątpliwości, ocenie Sądu, że art. 70915 k.c. ma na celu nie tylko ochronę interesu finansującego (leasingodawcy), z uwagi na kredytowy charakter umowy leasingu i ryzyko związane z wyłożeniem środków pieniężnych na nabycie pojazdu, ale również ochronę uzasadnionego interesu korzystającego (leasingobiorcy), aby nie był on obciążany nadmiernymi kosztami, które nie mają uzasadnienia w umowie leasingu. Skoro leasingobiorca jest zobowiązany do zapłaty rat leasingowych, to one są wliczane do kwoty odszkodowania, zaś inne kwoty, które nie są nierozdzielnie związane z obowiązkami korzystającego, nie mogą być tu uwzględniane. Ponieważ wartość końcowa (925,20 zł) nie stanowiła zobowiązania pozwanej, ale jej uprawnienie związane z wykupem pojazdu po zakończeniu umowy leasingu, to nie może być wliczana do rozliczenia tej umowy.

W judykaturze dominuje stanowisko (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9. września 2010 r., I CSK 641/09), iż natychmiastowa, tj. z chwilą rozwiązania umowy leasingu wskutek jej wypowiedzenia, zapłata finansującemu przez korzystającego wszystkich przewidzianych w umowie, a nieuiszczonych rat ma na celu przywrócenie takiego stanu, w jakim finansujący znajdowałby się, gdyby korzystający należycie wykonywał umowę leasingu i nie dał powodów do jej przedwczesnego zakończenia. Pełni zatem funkcję odszkodowania za szkodę wyrządzoną finansującemu wskutek naruszenia przez korzystającego umowy leasingu z przyczyn, za które on odpowiada. Pełna jednak kwota ustalonych w umowie, a niezapłaconych rat, mogłaby przewyższać uszczerbek powstały w majątku finansującego, czyli wykraczać poza wyznaczone przez art. 361 § 2 k.c. granicę dopuszczalnej wysokości odszkodowania. Dlatego w art. 70915 k.c. przewidziano pomniejszenie kwoty umówionych, a niezapłaconych rat o dwa rodzaje korzyści: o korzyści, jakie

finansujący uzyskał w skutek zapłaty rat przed terminem określonym w umowie leasingu i po drugie, o korzyści jakie finansujący uzyskał wskutek rozwiązania umowy leasingu w następstwie jej wypowiedzenia.

Korzyścią jaką uzyskał powód wskutek rozwiązania umowy leasingu przed terminem, była kwota uzyskana ze sprzedaży przedmiotu leasingu w wysokości 61.666,00 zł. Strona powodowa winna zatem tę kwotę, zgodnie z dyspozycją art. 70915 k.c. oraz postanowień Ogólnych Warunków Umów Leasingu, zaliczyć na poczet należnych mu rat leasingu, zarówno tych wymagalnych przed wypowiedzeniem umowy leasingu, jak i tych, które stały się natychmiast wymagalne wobec wypowiedzenia umowy leasingu przed terminem. Tak też stało się w niniejszym przypadku. Powód powyższą kwotę uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu leasingu zaksięgował na poczet należności wymagalnych przed dniem rozwiązania umowy leasingu (5.666,56 zł) wraz z należnymi z tego tytułu odsetkami za opóźnienie (112,62 zł) oraz na poczet należności natychmiast wymagalnych w związku z przedterminowym rozwiązaniem umowy leasingu – odszkodowanie (55.886,82 zł).

Strona pozwana nie kwestionowała prawidłowości wyliczenia kwoty sprzedaży przedmioty leasingu. W konsekwencji, w ocenie Sądu, powód prawidłowo obniżył wysokość odszkodowania o cenę sprzedaży przedmiotu leasingu.

Sąd podziela natomiast prezentowany przez pozwaną pogląd, że odsetki od przyszłych, niezwłocznie wymagalnych rat, na skutek przedwczesnego rozwiązania umowy leasingu, powinny zostać odliczone od sumy niezapłaconych rat jako korzyści uzyskane przez finansującego wskutek obowiązku korzystającego do zapłacenia finansującemu rat przed umówionym terminem. Wskazać należy, że umowa leasingu pełni funkcję kredytową w szerokim znaczeniu (kontrahent korzystającego z rzeczy będącej przedmiotem umowy wyklada środki pieniężne na nabycie tej rzeczy), zatem poszczególne raty, które korzystający obowiązany jest uiszczać, obejmują - obok spłaty równowartości ceny nabycia rzeczy - jeszcze m.in. odsetki stanowiące koszt „kredytu rzeczowego” zaciągniętego przez korzystającego u finansującego. Do dobrowolnej zapłaty przez korzystającego rat przed umówionym terminem ma na podstawie art. 70917 k.c. odpowiednie zastosowanie art. 585 k.c. Zgodnie z tym przepisem, korzystający w razie dobrowolnej przedterminowej zapłaty rat może odliczyć kwotę odpowiadającą wspomnianym odsetkom, jeżeli bowiem nie jest już kredytowany przez finansującego, nie powinien mu z tego tytułu płacić wynagrodzenia. W przypadkach natomiast, w których - jak w niniejszej sprawie - korzystający, stosownie do art. 70915 k.c., obowiązany jest do zapłaty finansującemu wszystkich niezapłaconych rat z chwilą rozwiązania umowy leasingu na skutek jej wypowiedzenia, części przyszłych rat, obejmujące wspomniane odsetki, powinny zostać odliczone od sumy niezapłaconych rat jako korzyści uzyskane przez finansującego wskutek obowiązku korzystającego zapłacenia finansującemu przyszłych rat przed umówionym terminem. Jeżeli bowiem z chwilą rozwiązania umowy odpadł obowiązek finansującego kredytowania korzystającego, nie powinno się już finansującemu należeć z tego tytułu wynagrodzenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9. września 2010 r., I CSK 641/09, OSNC - Zb. dodatkowy (...); wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8. stycznia 2014 r., I ACa 1271/13). Odsetki stanowiące część odsetkową rat przyszłych nie wchodzi zatem w skład odszkodowania o jakim mowa w art. 70915 k.c. i należność przysługującą leasingodawcy należało zmniejszyć o kwotę naliczonych przez powoda należności odsetkowych, tj. do kwoty 8.583,95 zł (należna kwota odszkodowania pomniejszona o kwotę uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu leasingu: 12.320,36 zł – naliczona przez powoda suma przyszłych odsetek: 3.736,41 zł).

Po odliczeniu korzyści uzyskanej przez powoda z tytułu umowy sprzedaży, należność powoda z tytułu odszkodowania za przedterminowe rozwiązanie umowy uległa zmniejszeniu do kwoty 8.583,95 zł, w pozostałym zaś zakresie roszczenie powoda wygasło w oparciu o art. 70915 k.c.

Nie zasługiwał także na uwzględnienie zarzut pozwanej o braku podstaw do żądania od niej przez powoda zwrotu poniesionych kosztów wyceny przedmiotu leasingu. Z zawartej w umowie deklaracji wekslowej wynika, że powód był upoważniony do uzupełnienia weksla o wszelkie przysługujące mu należności wynikające z umowy leasingu, zaś umowa leasingu wskazywała, że należnościami tymi są również poniesione przez powoda koszty związane z Przedmiotem Leasingu do czasu jego sprzedaży. W związku z tym powód był uprawniony do obciążenia pozwanej kosztami dotyczącymi sporządzenia wyceny pojazdu. Pozwana, pomimo spoczywającym na niej obowiązku z art. 6 k.c., nie podjęła żadnej inicjatywy dowodowej mającej na celu wykazanie, że wierzycelność powoda w tym zakresie nie

istnieje lub istnieje w innej wysokości. Jednocześnie, zaznaczenia wymaga, iż w celu podania ceny w ofercie sprzedaży pojazdu konieczne było ustalenie jego wartości rynkowej, a zatem poniesienie przez powoda tych kosztów było niezbędne dla dokonania sprzedaży przedmiotu leasingu, a co za tym idzie ustalenia ostatecznej kwoty odszkodowania za przedterminowe rozwiązanie umowy leasingu.

Tym samym zachodziły podstawy do wypełnienia przez powoda weksła in blanco, podpisanego przez pozwaną, na kwotę 9.806,52 zł. Wystąpiły bowiem przesłanki wskazane w deklaracji wekslowej. Na powyższą kwotę składa się należność główna w kwocie 8.888,45 zł (8.583,95 zł + 304,50 zł) oraz skapitalizowane na podstawie art. 482 § 1 k.c. odsetki w łącznej wysokości 918,07 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd, na podstawie art. 496 k.p.c., utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksła z dnia 30. stycznia 2018 roku, wydany w sprawie o sygn. akt IX GNc 377/18, w części tj. co do kwoty 9.806,52 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od dnia 10. stycznia 2018 r. do dnia zapłaty, natomiast w pozostałym zakresie uchylił powyższy nakaz zapłaty i powództwo w tej części oddalił.

O obowiązku zapłaty odsetek ustawowych od zasądzonej kwoty należności głównej Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu, na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 482 § 1 k.c. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie z powyższym do powstania po stronie dłużnika obowiązku zapłaty ustawowych odsetek nie jest wymagane dokonanie takiego zastrzeżenia w umowie. Jedyną przesłanką do powstania tego obowiązku, jest opóźnienie dłużnika w spełnieniu świadczenia bez względu na przyczyny uchybienia temu terminowi. Powyższy przepis ma charakter dyspozytywny, uprawnienie dochodzenia odsetek za opóźnienie zależy wyłącznie od woli powoda. Wierzyciel również może zrzec się dochodzenia odsetek ustawowych na podstawie art. 481 k.c., jednakże w niniejszej sprawie taka okoliczność nie miała miejsca. Zatem mając na względzie powyższe, wobec opóźniania się przez pozwaną w spełnieniu świadczenia, Sąd uznał, iż powodowi przysługiwało roszczenie o odsetki ustawowe od należności głównej. Zgodnie natomiast z art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba, że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek od dłuższej sumy. Jak wynika z treści powyższego przepisu jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, odsetki od odsetek należy liczyć od dnia wytoczenia powództwa o te odsetki. Podkreślenia wymaga, że możliwość dochodzenia odsetek od zaległych odsetek za opóźnienie jest uprawnieniem powoda, i tylko od jego woli zależy czy takich odsetek będzie żądał w momencie wytoczenia powództwa. Wytoczenie powództwa bowiem o odsetki za opóźnienie - łącznie z powództwem o zapłatę należności głównej rodzi następstwa analogiczne do tych, jakie stwarza otwarcie się możliwości doliczenia do należności głównej - za porozumieniem stron - należności odsetkowej (art. 482 § 1 in fine). Nic nie stoi na przeszkodzie, aby wierzyciel do należności głównej doliczył odsetki za opóźnienie i od tak określonej kwoty żądał odsetek za okres po wniesieniu powództwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25. października 2002 r., IV CKN 1430/00, OSP 2003, nr 9, poz. 118). Niewątpliwie zatem strona powodowa była uprawniona również do dochodzenia odsetek od zaległych odsetek, zgodnie z treścią art. 482 § 1 k.c.

Roszczenie powoda jest niewątpliwie roszczeniem o charakterze odszkodowawczym, a zatem jest zobowiązaniem bezterminowym, w związku z tym jego wymagalność powstaje dopiero z momentem wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia. Wymagalność roszczenia należy określić zatem zgodnie z art. 455 k.c., a zatem niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania i dopiero od dnia wymagalności świadczenia wierzyciel, zgodnie z art. 481 k.c., może żądać odsetek za opóźnienie w jego spełnieniu. W niniejszej sprawie takim wezwaniem było złożone przez powoda oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, w którym wezwał pozwaną do zapłaty odszkodowania oraz zwrotu przedmiotu leasingu. W powyższym wezwaniu określono pozwanej termin płatności należnego powodowi odszkodowania na dzień 25. lipca 2017 roku.

W związku z powyższym, powodowi należą się skapitalizowane odsetki w wysokości: 685,95 zł tytułem odsetek za opóźnienie od kwoty pokrytego odszkodowania (55.886,82 zł) za okres od dnia następnego po dniu płatności określonego w oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy – 26. lipca 2017 r. do dnia zaksięgowania części kwoty

uzyskanej ze sprzedaży przedmiotu leasingu na poczet należnego odszkodowania, tj. 27. września 2017 r. oraz 232,12 zł tytułem odsetek za opóźnienie w zapłacie pozostałej części odszkodowania (8.583,95 zł), za okres od dnia następnego po dniu płatności określonego w oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy, tj. od dnia 26. lipca 2017 roku do dnia wypełnienia weksla, tj. 13. grudnia 2017 r. oraz dalsze odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Rozstrzygając o kosztach procesu Sąd oparł się na dyspozycji przepisu art. 100 k.p.c. i dokonał stosunkowego ich rozdzielenia. Powód wygrał sprawę w zakresie, w jakim powództwo zostało uwzględnione, zaś pozwana w części, w jakiej Sąd oddalił powództwo. W konsekwencji powód winien ponieść 33% kosztów procesu, a pozwana 67%.

Wydatki poniesione przez powoda w niniejszej sprawie sprowadzają się do: opłaty od pozwu w wysokości 75,00 zł, wynagrodzenia pełnomocnika należnego stosownie do § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22. października 2015 r., w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804) w wysokości 3.600,00 zł oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł (łącznie 3.692,00 zł).

Wydatki poniesione przez pozwaną w niniejszej sprawie sprowadzają się do uiszczonej opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty w kwocie 225,00 zł.

Do rozliczenia zatem pozostały koszty procesu w łącznej kwocie 3.917,00 zł. Ponieważ pozwana winna ponieść 67% kosztów procesu (2.624,39 zł), Sąd utrzymał w mocy wydany w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla z dnia 30. stycznia 2018 roku, w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych od powódki na rzecz pozwanego, co do kwoty 2.399,39 zł.

Wniosek pozwanej o rozłożenie zasądzonej należności na raty nie zasługuje na uwzględnienie. Jak stanowi przepis art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Przepis ten przewiduje szczególną możliwość orzekania o sposobie spełnienia świadczenia w sposób bardziej dogodny dla zobowiązanego, aniżeli wynikałoby to z regulacji prawa materialnego i jego zastosowanie wymaga istnienia w sprawie szczególnych w swej doniosłości okoliczności uzasadniających ingerencję sądu w treść łączącego strony stosunku prawnego. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (M. Jędrzejewska (w opracowaniu J. Gudowskiego) (w:) Kodeks postępowania cywilnego..., t. 2, red. T. Ereciński, s. 35; zob. też E. Gapska, Czynności..., s. 134; A. Góra-Błaszczkowska, Orzeczenia..., s. 40; M. Uliasz, Kodeks postępowania cywilnego..., s. 422). Przesłankę „szczególnie uzasadnionych przypadków” uznać można za spełnioną także wtedy, gdy w chwili wyrokowania są podstawy do przyjęcia, że ze względu na sytuację majątkową dłużnika, wyrok zasądzający całe świadczenie stanowiłby tytuł egzekucyjny bez szans na realizację, a jednocześnie, gdy prowadzenie egzekucji w tym zakresie narażałoby wierzyciela na nieefektywne wydatki egzekucyjne, a dłużnika i osoby pozostające na jego utrzymaniu na utratę podstaw egzystencji (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2006 r., sygn. III CZP 126/06, Biul. SN 2006/12/9). Przy takim pojmowaniu szczególnie uzasadnionych wypadków uzasadniających zastosowanie art. 320 k.p.c. przepis ten służy nie tylko interesom dłużnika i wierzyciela, ale także interesom ogólnym. Powinność wykazania okoliczności przemawiających za zastosowaniem powyższego przepisu spoczywa na osobie obowiązanej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2015 r. II CSK 383/14; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2015 r. II CSK 409/14).

Wymaga też podkreślenia, że ze swej istoty, art. 320 k.p.c. ingeruje w słuszne prawa wierzyciela odraczając termin od którego uprawniony może egzekwować swoje prawa w drodze przymusu. Dlatego sąd nie może nie brać pod uwagę sytuacji wierzyciela, w tym jego sytuacji majątkowej, tak aby nie działać z pokrzywdzeniem osoby inicjującej proces. Ochrona z art. 320 k.p.c. nie może być bowiem stawiana ponad ochronę wierzyciela i wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności konkretnej sprawy. Stąd zachodzi konieczność wykazania przez dłużnika, że realnie będzie dysponować środkami, które mimo trudności o których była mowa wyżej, umożliwią wykonanie zmodyfikowanego

obowiązku w sposób odczuwalny ekonomicznie przez wierzyciela. W przeciwnym razie, jeżeli okoliczności sprawy nie wskazują na istnienie po stronie dłużnika woli dobrowolnej spłaty zadłużenia, a jedynie na chęć odłożenia w czasie konieczności wykonania zobowiązania, omawiana norma prawna nie będzie miała zastosowania. Co więcej zła sytuacja majątkowa dłużnika i rodzaj prowadzonej przez niego działalności nie mają charakteru przesądzającego nawet w przypadku placówek medycznych. Ocena dotycząca zastosowania art. 320 k.p.c. nie może być oderwana od realnych możliwości wypełnienia zobowiązania przez dłużnika w zmodyfikowanym zakresie, a tym samym od ochrony usprawiedliwionego interesu wierzyciela. Wierzyciel winien mieć bowiem pewność, że świadczenie, jakkolwiek odsunięte w czasie, zostanie spełnione w przewidzianym terminie, co ma znaczenie zwłaszcza w przypadku gdy uprawnionym pozostaje podmiot gospodarczy, dla którego uzyskanie przysługujących należności może mieć decydujący wpływ na kondycję firmy i jej wypłacalność (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24. lutego 2016 r., I ACa 1256/15).

W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu, przesłanki do rozłożenia zasądzonej należności na raty nie zostały spełnione. Przede wszystkim strona pozwana nie udowodniła wystąpienia szczególnie uzasadnionego wypadku. Trudna sytuacja finansowa pozwanej sama w sobie nie uzasadnia rozłożenia na raty objętego pozwem roszczenia. Podnieść należy, iż nie jest ona ani okolicznością nagłą, ani niespodziewaną. Dług powstał ponad dwa lata temu i w tym czasie pozwana nie podjęła żadnej próby jego dobrowolnej spłaty.

Ponadto dotychczasowe zachowanie strony pozwanej co do obowiązku spłaty zobowiązania wobec strony powodowej nie wskazuje, by rozłożenie zasądzonej należności na raty urzeczywistniło bądź usprawniło odzyskanie przez wierzyciela zasądzonej kwoty. Pozwana bowiem, mimo zobowiązania się do ratalnej spłaty zadłużenia, nie podjęła dotychczas próby dobrowolnego spłacenia tej należności. Nie może zatem, tylko powołując się na swoją sytuację finansową, korzystać z dobrodziejstwa przepisu art. 320 k.p.c. Przepis ten ma bowiem chronić rzetelnych dłużników, starannie wykonujących swoje zobowiązania, którzy z przyczyn od siebie niezależnych, mają czasowy i odwracalny brak środków, a nie dłużników nierzetelnych, którzy przez tak długi czas uchylają się od wykonywania swoich zobowiązań. Brak jakiegokolwiek inicjatywy ze strony pozwanej, co do dobrowolnego spełnienia chociaż części świadczenia, nie rokuje nadziei na spłatę zadłużenia w określonych przez Sąd ratach.

Wobec powyższego przedmiotowy wniosek pozwanej nie zasługiwał na uwzględnienie.

Mając na uwadze wszystkie opisane wyżej okoliczności, Sąd na podstawie powołanych w uzasadnieniu przepisów orzekł jak w wyroku.

Sędzia Aleksandra Zielińska-Ośko

Z/ odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia doręczyć pełnomocnikowi powoda oraz pozwanej.